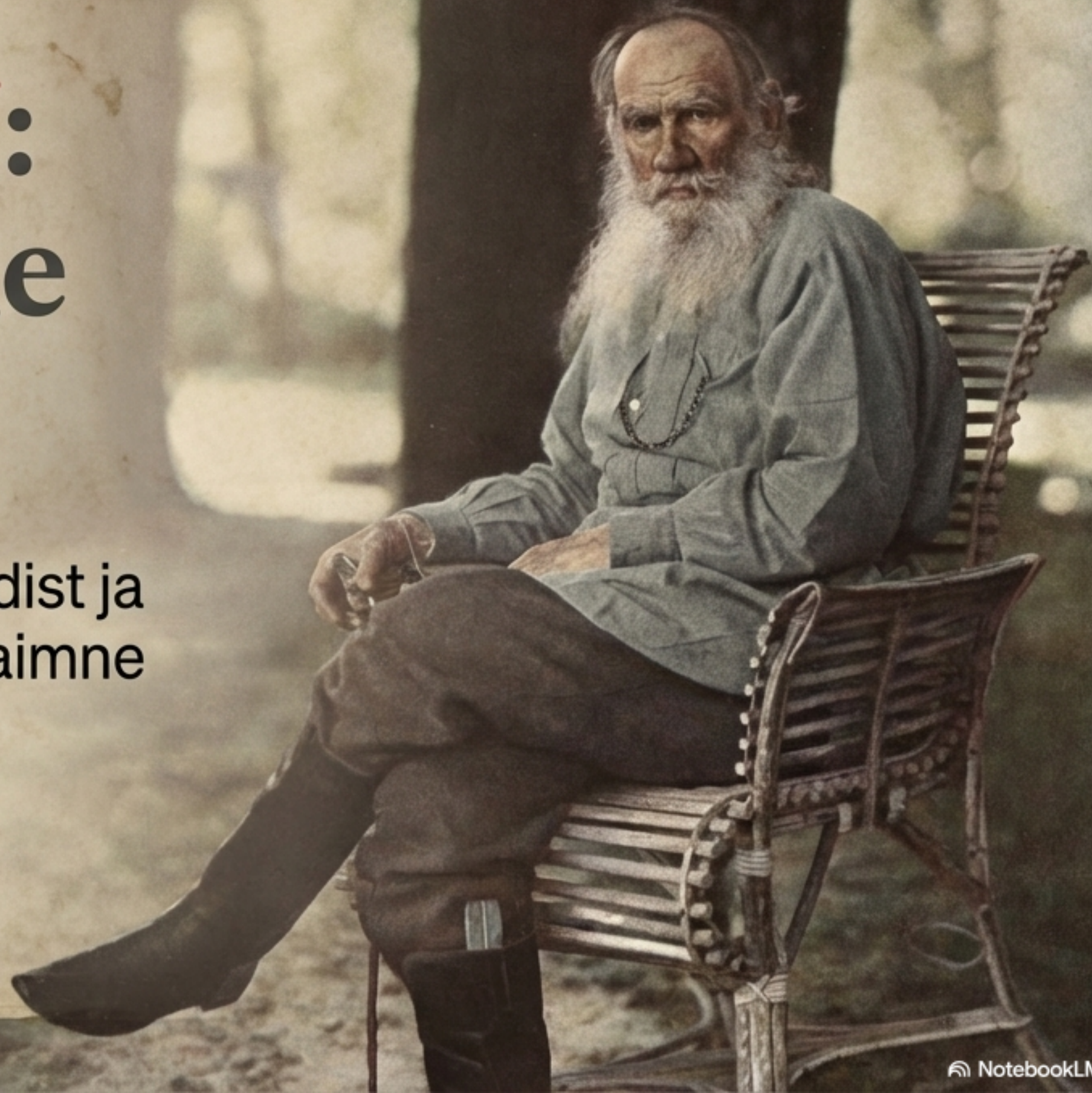

Sõda või **RAHU**: Lev Tolstoi Kahe Elu Sündroom

Kuidas maailmakuulsast aristokraadist ja
geeniustest sai riiki ja kirikut eitav vaimne
anarhist. Lugu ideede jõust.

Kaks Venemaad: Maailmavaadete Kokkupõrge

Tänapäeva Venemaa imperialistlik narratiiv toetub sageli vene kirjandusklassikale. Kuid **Dostojevski** ja Tolstoi esindavad kahte täiesti vastandlikku visiooni.

Fjodor Dostojevski

Ekspansionism ja panslaavi impeerium

Venemaal on messiaanlik missioon maailma juhtida

Uhkus ja sõjaline võimsus

Kui peaksin valima tõe ja Kristuse vahel, valiksin Kristuse.

Tõde

Lev Tolstoi

Inimkogemuse universaalsus

Ükski rahvus ega kultuur pole teisest parem

Alandlikkus ja vägivallatus

Tõde on ülim.

Tõde on ülim

Kaheks Lõhestatud Elujoon

ELU I: 1828–1879
Aristokraat ja Kirjanik

ELU II: 1879–1910
Anarhist ja Prohvet

- Sõda (Krimmi veteran), hasartmängud, luksuslik kõrgklassi elu.
- Kirjanduslik triumf (“Sõda ja rahu”, “Anna Karenina”).

**Eksistentsiaalne
Murdepunkt.
Kogu maailmavaate
kokkuvarisemine.**

- Omandist loobumine, patsifism, taimetoitlus, “müüdivaba kristlus”.
- Kirikust väljaviskamine. Füüsiline talupojatöö.

Aristokraatia ja Allakäik

Polüglott

Valdas vabalt 15 keelt. Tema isiklikus raamatukogus oli hiljem 23 000 raamatut 39 keeles.

Mängur

Kaotas 1849. aastal kaardimänguga Jasnaja Poljana peahoone. See võeti tellishaaval lahti ja viidi naabermõisniku maadele trofeena.

Ohvitser

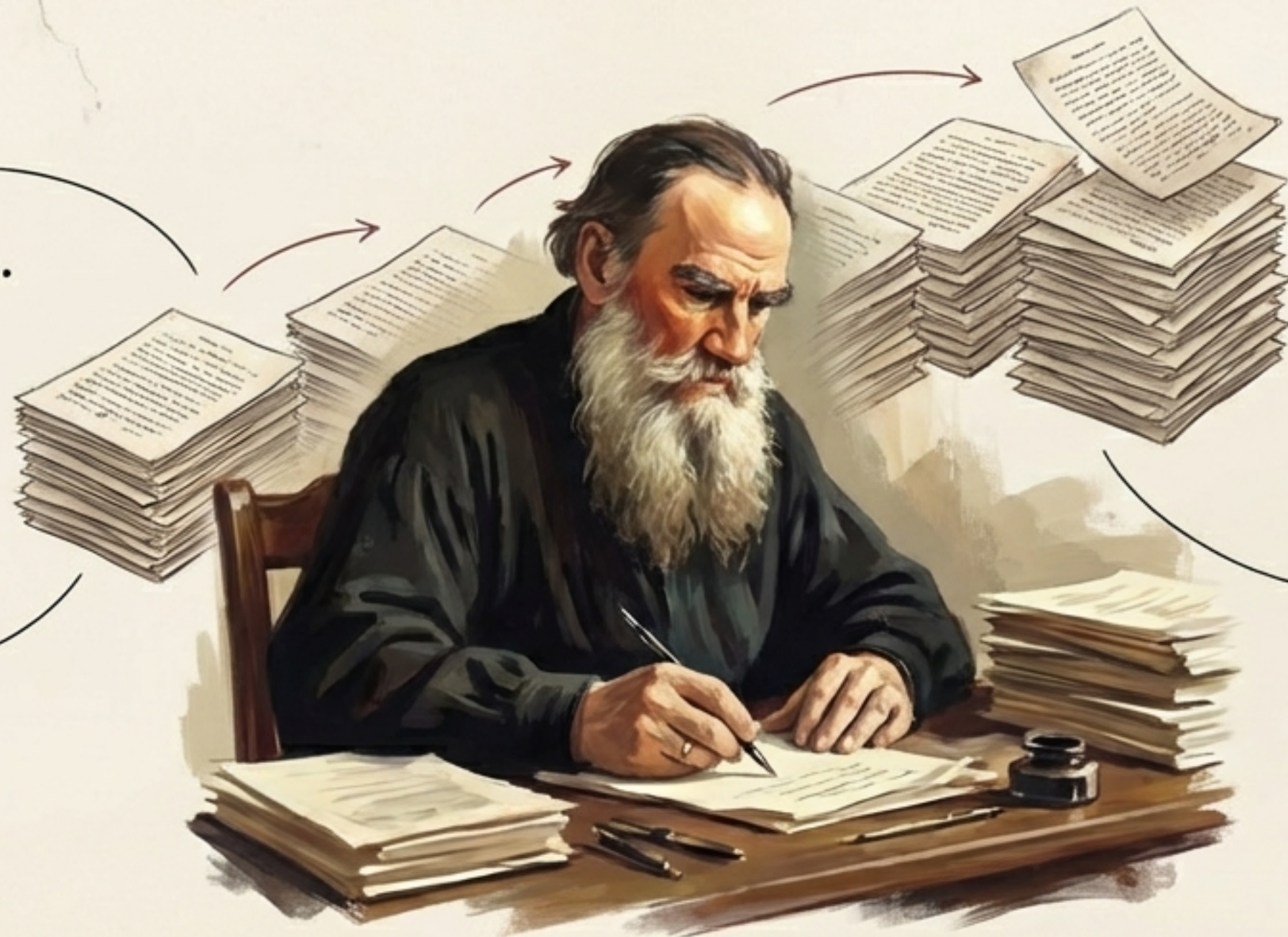
Osalet Kaukaasia ekspeditsioonidel ja Krimmi sõjas, kus nähtud brutaalsus külvas esimesed sõjavastased ideed.

Geeniuse Töölaud: Kuidas sündisid suurteosed

Kirjutas:
“Sõda ja rahu”
(üle 2000 lehekülje).

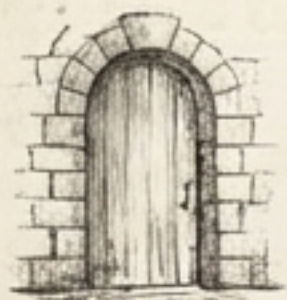
Mustandid:
Teos kirjutati
ümber 8 korda,
mõned peatükid
lausa 25 korda.

Sonja panus:
Tolstoi käekiri oli nii
loetamatu, et ainult
tema 18-aastane
naine Sonja suutis
seda dešifreerida.
Sonja kopeeris käsitsi
kogu teose 7 korda.

Tipphetkel, olles rikas ja kuulus, valdas autorit aga seletamatu sisemine tühjus. “Anna Kareninat” varjutab juba pidev surmamõte.

Kriisi Labürint: Mis on elu mõte?

Teadmatus
(Probleemi ignoreerimine - Tolstoi jaoks liiga hilja)

Enesetapp
(Loogiline lõpp - Nöör valmis, kuid puudus julgus)

Naudingud
(Hedonism - Läbitud etapp, tühine)

Nõrkus
(Hirmu all elamine)

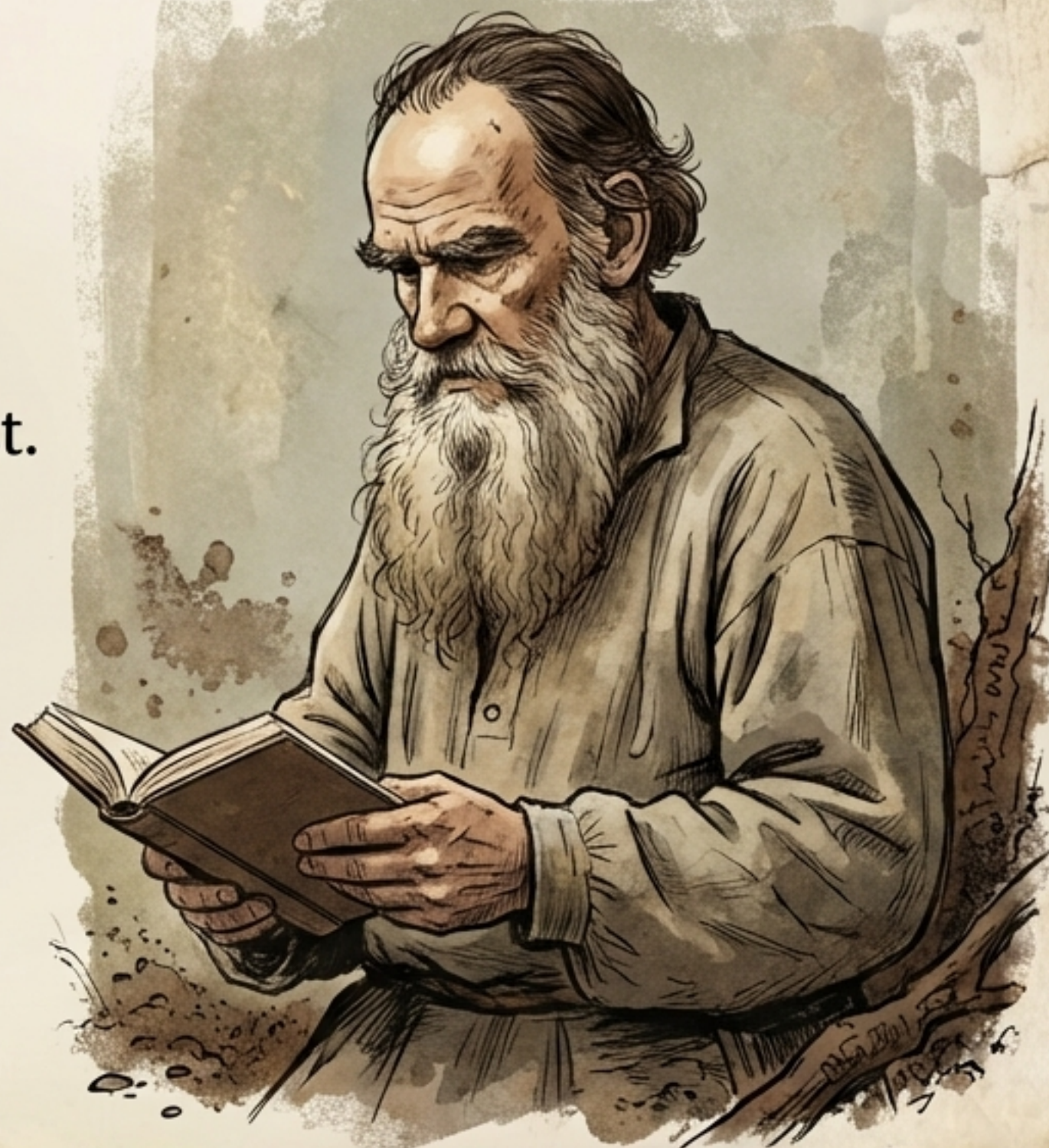
Kui surm hävitab kõik, miks me elame?

Viies Tee: Lihtne usk ja töö. Tolstoi vaatas lihtrahva poole.
Lahendus: Jumal on elu. Elada tuleb kooskõlas lies elu endaga, füüsilist tööd tehes ja teisi teenides.

Pöördepunkt: Krahvist saab talupoeg (1879)

- ✓ Loobus lihast, kalast, alkoholist ja tubakast.
- ✓ Hakkas kandma talupojariideid ja valmistas endale ise saapad.
- ✓ Keeldus krahvi tiitlist ja privilegeeritud eluviisist.
- ✓ Jagas laiali oma vara (ligi 1,5 miljonit eurot tänapäeva vääringus) ja hiljem loobus oma autoriõigustest.

“Selleks, et elada kooskõlas Jumalaga, tuleb lahti öelda kõigist elu mugavustest, töötada ja olla alandlik.”

Kristuse 5 Käsku: Teoloogiast Praktikasse

Tolstoi hülgas imed, rituaalid ja müüdid. Ta uskus "müüdivabasse kristlusesse", mille tuumaks oli Mäejutluse radikaalne, vägivallatu tõlgendus.

Kiriklik tekst	Tolstoi radikaalne tõlge	Praktiline tagajärg
Sa ei tohi tappa	Ära isegi vihasta (ära pea teist väärituks)	Inimeste võrdsus.
Ära vannu valet	Ära anna vannet ühelegi institutsioonile	Keeldu riigitruudusest ja sõjaväevandest.
Silm silma vastu	Ära vasta kurjale kurjaga (ära kasuta jõudu)	Ära osale kohtusüsteemis ega politseis.
Armasta oma vaenlast	Armasta võõraid rahvaid	Keeldu patriotismist ja natsionalismist.

Filosoofia Praktikas: Näljahäda ja Pagulased

1891. aasta näljahäda

- Kui võimud ignoreerisid nälga Rjazani provintsis, rajas Tolstoi tasuta supiköögid ja pagaritöökojad.
- Tema rahvusvahelise mõju toel toideti lõpuks igapäevaselt 16 000 inimest.

Duhhobooride päästmine (1899)

- Duhhoboorid olid patsifistlik usulahk, keda tsaaririik piinas ja taga kiusas sõjaväest keeldumise pärast.
- Tolstoi kasutas oma romaani "Ülestõusmine" kogu tulu, et rahastada 7000 duhhoboori turvalist väljarännet Kanadasse.

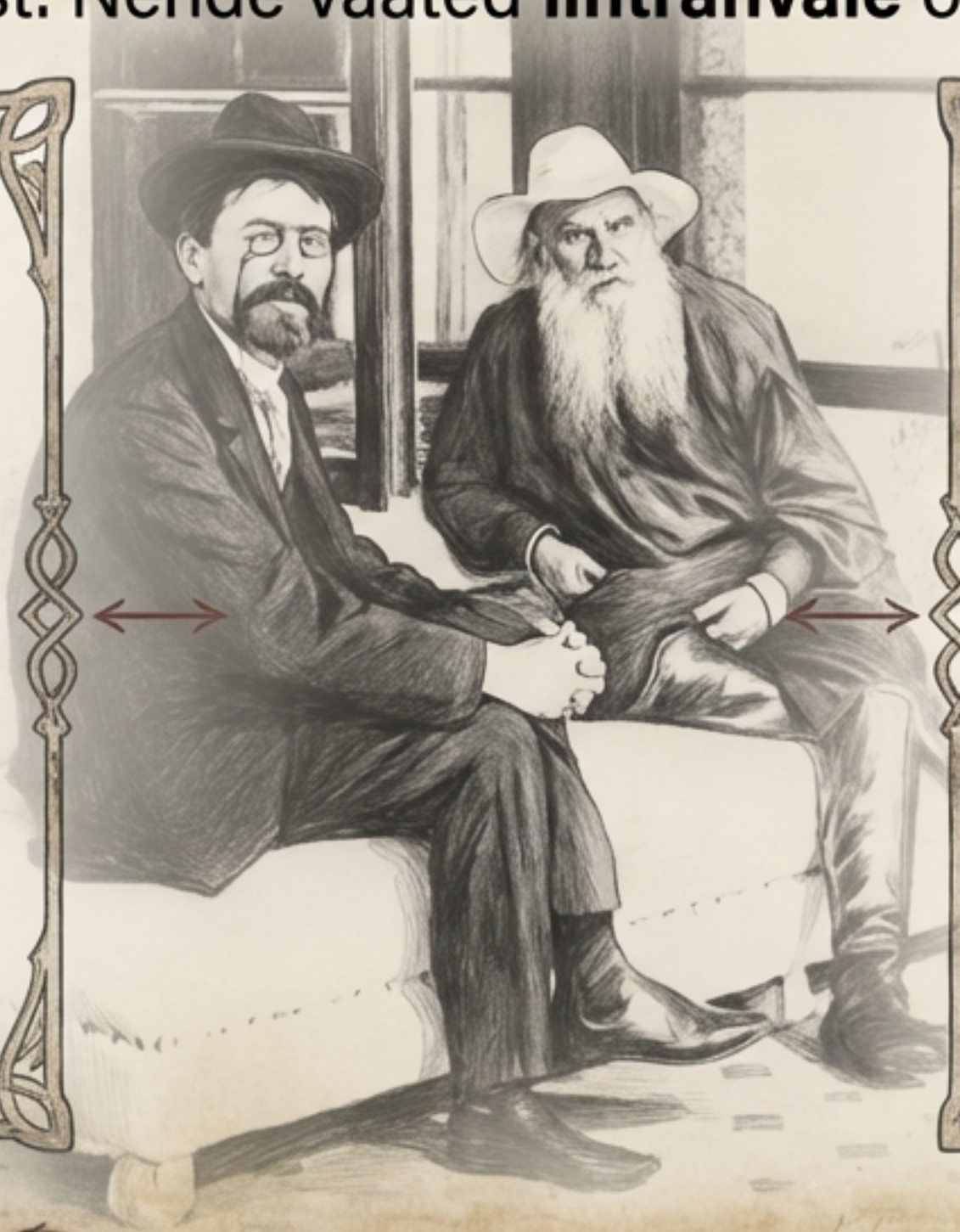

Aristokraat vs. Pärissorja Lapselaps

Anton Tšehhov austas Tolstoid sügavalt, kuid nägi tema "lihtsa elu" doktriinis silmakirjalikkust. Nende vaated **lihtrahvale** olid **peegelpildid**.

Lev Tolstoi

- **Päritolu:** Vana aadlisuguvõsa, krahv.
- **Suund:** Soovis haritud inimesena laskuda talupoja tasemele (kanda viiske, künda põldu).

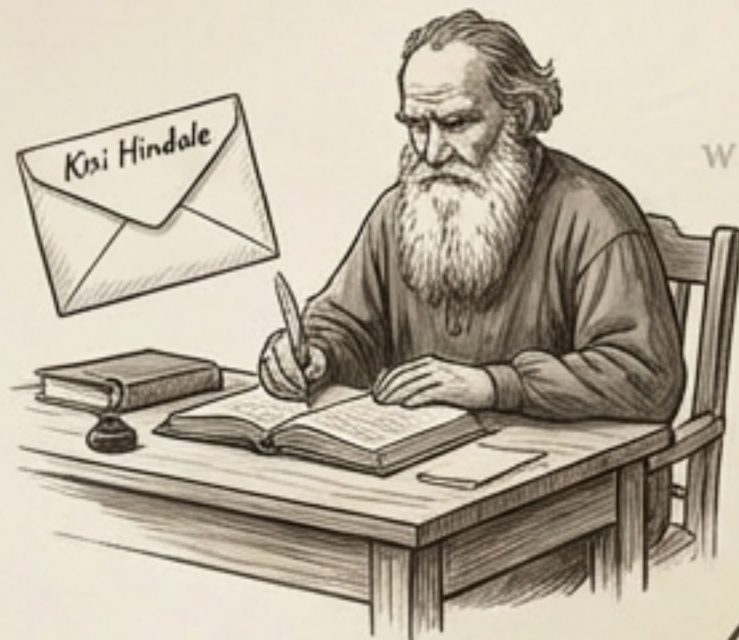
Anton Tšehhov

- **Päritolu:** Pärissorja pojapoeg, ostis end vabaks.
- **Suund:** Uskus haridusse ja soovis talupoegi viletsusest ja harimatusest ülespoole tõsta.
- **Seisukoht:** Tsivilisatsioonist ja meditsiinist loobumine oli arsti haridusega Tšehhovile absurdne.

Idee Evolutsioon: Kuidas sündis Satyagraha

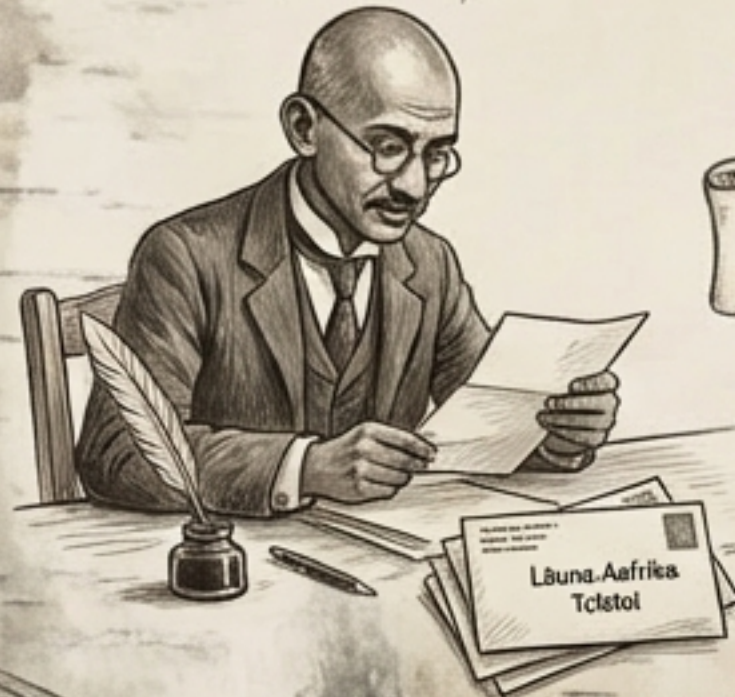
Säde (1908)

Tolstoi kirjutab "Kirja hindule", väites, et India saab Briti impeeriumist vabaneda vaid läbi armastuse ja vägivallatuse.

Katalüsaator (1909)

Noor India jurist Lõuna-Aafrikas loeb teksti ja alustab Tolstoiga kirjavahetust. Tema nimi on Mahatma Gandhi.

Praktika (1910)

Gandhi rajab Lõuna-Aafrikas "Tolstoi farmi", mis põhineb füüsilisel tööl ja vägivallatusel.

Globaalne Muutus

Tolstoi "ära vasta kurjale kurjaga" kontseptsioonist sünnib Satyagraha (tõejõud) – tiiei – liikumine, mis muudab maailma ajalugu.

Traagiline Põgenemine ja Lõppmäng

- Perekondlik pinge saavutas haripunkti, kui Tolstoi loobus salajase testamendiga autoriõigustest kogu inimkonna kasuks.
- Oktoobris 1910 (82-aastaselt) põgenes Tolstoi salaja kodust, soovides surra materiaalses vaesuses.
- Ta haigestus rongihaiglas Astapovo jaamas ja suri. Tema matused olid Venemaa esimene suur avalik ilmalik matus.

“Tolstoi viimased sõnad pojale: Ma armastan tõe.”

Tolstoi Pärand: Aristokraatia ja Mulla Sünergia

Individualism
üle autoriteedi

Tõde asub inimese
sees, mitte riigis
või kirikus.

Lev Tolstoi ei pakkunud lihtsalt ilukirjandust; ta pakkus radikaalset raamistikku elamiseks. Ta rebis maha institutsioonide fassaadid, et leida üles puhta inimese vastutus.

Kurjusele jõuga
vastamine toodab
vaid kurjust.

Lihtne Elu

Kontakt looduse ja
füüsilise tööga on vaimse
tervise alus.

Maa pealne Kuningriik

Igavene elu seisneb töötamises
järeltulevate põlvete heaolu
nimel, siin ja praegu.

